

II.Král 7,1-16 (raději 3-16)

Autor přípravy

[Miloš Rejchrt](#)

1. První reakce

Jeden z příběhů, kde Hospodin bojuje za svůj lid, ba jej i sytí. Bylo zle, a bude zase dobře, po hladomoru hojnost a láce: není nezvratných dějinných situací. Hustá špikovanost úchvatnými detaily, dějovými i psychologickými. Kromě jiného poslední jsou tu první, malomocní jsou hlavními aktéry. Všude cvrkot a hřmot, pořád se něco hýbe. Nejde tu o velké události, které lámou epochy, spíše o události epizodické, a anekdotické. Nepříliš známý text. Není na něj jinde v Písmech odvolávka.

2. Text

2.1. Poznámky k některým výrazům

v.3: malomocní, **חַלְוָה** být posti en chorobou, která se svými příznaky podobá současné leprě

v10: stany jak byly, **אֶת־הַמִּשְׁכָּנוֹת**

2.2 Kontext

Oddíl je součástí většího vyprávění, které začíná u od 6,24 údajem, e proti Samaří vytáhl aramejský král Ben-hadad. O něm ještě v 8,7, kde v pohodě komunikuje s Elíšou jako to klient s diagnostikem. Ben-hadad je tedy spíše titul ne vlastní jméno. Těsně před zprávou o Ben-hadadově ta ení proti Samaří je psáno (6,23), e u nikdy Aramejci do izraelské země nevpadli. Zřejmě tedy jde o samostané vyprávění, kde to, co předchází a co následuje, do dynamiky a logiky děje nezasahuje. Oble ení Samaří a nečekané vítězství nad Aramejci je epizodou z cyklu Elíšových zázraků, který začíná od II.Král.2,15. V této epizodě je Elíšova role skromná, do děje nezasahuje jinak ne orákulem.

Pod-epizodu o potrestání nedověřného štínoše (7,2 nevěra, a 7,17 potrestání, 7,18-20 rekapitulace) lze pominout, nijak nemění děj, pouze přidává další. Navíc text konstatuje (ani hodnotí) té opatrnost, a nedověru krále vůči "radostné zprávě", téma potrestané nedověry tedy je vhodné odložit pro jiné kázání.

2.3 Komentář

v.3: Bída oble eného města zasahuje všechny: i ty nejubo ejší, malomocné, vyloučené ze společenství. V dycky je co ztratit, není situací, kdy by katastrofa znamenala u

jen ztrátu okovů. Malomocní reflektují svou situaci, své vyhlídky a spolu ve svém malém ghettu komunikují. Solidarita otřesených či instinkt smečky?

v.4: Ani nemoc, ani vnější situace jim nenarušila rozum. Jsou dobrými analytiky. Vydedukují tři varianty mo ného chování: proniknout do vyhladovělého a zdivočelého města, zůstat sedět, kde jsou, proniknout do tábora nepřítele. První dvě varianty vedou k smrti stoprocentně. Jedna na méně než sto procent, a to varianta nejslo itější a nejméně obvyklá. Nepatrnou šanci na ivot uchovává: nepřítel není fatum, mů e se zachovat nepravděpodobně, třeba se nechat oblomit. V lidství krutého nepřítele je přece jen šance na ivot.

v.5: Naprostá "změna paradigmatu". Dovolávat se nepřítelovy humanity netřeba, nepřítel vůbec není. Najednou je situace totálně jiná, ne na jakou se dalo připravit na základě precizní analýzy mo ných variant vývoje.

v.6: Scénář byl změněn Panovníkem, s ním ovšem ádná analýza počítat nemů e: nelze analyzovat neanalyzovatelné, nelze kalkulovat s nevypočitatelným. Ale nevypočitatelné se stává, a netoliko v podobě katastrof.

Aramejci utekli v panice, v bo ském vyděšení. Nabyli dojmu, e narazili na vyšší moc.

v.7: O útěcích nepřátel, početnějších, skvěle vyzbrojených a vybavených, kdy zaslechli hluk protivníka, existují historické doklady: viz útěk kři áků před zpívajícími

2

husingy v r. 1431 u Doma lic.

v.8: Malomocní ukojili základní potřeby. Nače se začali obohacovat. Nezůstalo u jednoho stanu, rozhodli se v této převratné době využít situace a vyzískat co nejvíc.

Kořist z vyloupených stanů schovali. Rychlá změna myšlení: od starostí o holé přežití je jen krůžek ke starosti, kam ukrýt nakradenou kořist.

v.9: Opět mluví vespolek: že by i společná zlodějna spojovala v solidaritu hříšníků? Nebo i v nové situaci zbohatlíků přetrvává něco ze "solidarity otřesených"?

Nejednáme, jak by se mělo, zjišují: hle, zázrak probuzeného svědomí, nahlédnutí, přiznání a vyslovení viny. Opuštěný tábor aramejců znamená konec hladomoru, dobrou zprávu pro celou obec. Nelze být zticha, prodlužovat hrůzu druhých, když k ní není důvod. Zatajení dobré zprávy je vina a po zásluze se trestá.

v.10: Probuzené svědomí se proměnilo v skutku v čin, nezůstalo u vyznání viny, event. u šlechetného úmyslu. Podali zprávu u vrátných a popis opuštěného tábora.

Popis poněkud stylizovaný: stany v jejich referátu " byly jak byly". Tedy nepřiznali ani, že něco ze stanů vybrali. Restituce uloupeného součástí jejich pokání nebyla.

v.11: A už předepsaným služebním postupem nebo arabským telefonem, dobrá zpráva se

vždycky dostane na správné místo.

v.12: Král ani není jmenován, ač jedná státnicky. Vyanalyzuje dodané informace a učiní závěr. Nepřítomnost Aramejců je zdánlivá, je to trik.

v.13-14: Nejmenovaný král si dá říci od poradců, pracuje týmově, je to dobrý král. Ani na své královské skepsi si nezakládá, je sto ji korigovat.

v.15: Ohledání na místě potvrzuje, že ač Samařané nezvítězili, nepřítel byl poražen.

v.16: Lid se dal do plenění, ne ale divokého, nýbrž legálního. Nejdřív informován král, ten zřejmě povoluje kolektivní exploataci zanechaného bohatství.

Načež je míra mouky za šekel a dvě míry ječmě na za šekel, podle Hospodinoiva slova. Hned v 7. kapitole na začátku Eliša vyhláší orakulum, "slovo Hospodinovo", že nazítří bude poměr měrné jednotky obilí a měny právě takový. Ještě jednou se toto "finanční orakulum" opakuje ve verši 18.

3. Teologická témata

a) Hladomor a doprovodný kanibalismus, při němž matky požírají vlastní syny, je "nutnou" zápletkou dějin spásy? Jsou průsery dějin, národních, civilizačních, osobních, součástí Božího scénáře? Je obležení Samaří součástí téže Boží vůle jako nečekané vysvobození? Jak Bůh, Otec Ježíše Krista, působí v dějinách? Jako režisér, scénarista, divák, herec? Je vůbec paradigma "providenčního režie" dějin únosné?

b) Jsou situace, kdy se existenciální volba "buď-anebo" z volby dobra a zla proměňuje ve volbu mezi zlem jistým a zlem téměř jistým.

c) Ovoce Ducha svatého - v tomto případě probuzená solidarita malomocných s ostatními obyvateli Samaří - "bytí pro druhé", se jeví jako výsledek interakce mezi lidským subjektem, Duchem svatým a okolnostmi. Nasycení, napojení, ukojení základních potřeb předchází, probuzení svědomí a zvěst radostné zprávy následuje.

d) Orakulum, Boží pokyn, Boží dobrá novina, má někdy podobu burzovní zprávy.

4. Podněty pro kázání

Nelze po Osvětimi, Gulagu a Rwandě kázat jakékoli pohromy jako Boží tresty. Nelze to totiž po expiačním holokaustu na Golgotě.

Situace obleženého města je jeden z rozměrů našeho světa, patří do něj hrůzy, zoufalství i perverze. Přichvátí třeba ničeho nic, aramejský král vytáhne, a je to. Najednou je válka v Jugoslávii a je to. Klid, harmonie, prosperita jsou vzácnost a milost. Též jsou vzácné epochy, kdy mezi zlem a dobrem je zřetelný a ostrý předěl.

Malomocní vydědenci "přišli sami k sobě" až po té, co se najedli, napili, a trochu zbohatli (probuzené vědomí solidarity s lidem v Samaří ku podivu nevede k vrácení ulité kořisti). Nedivinizujme chudobu, nevěřme kecům o solidaritě chudých lidí.

Opravdu pořádná nouze dělá z lidí zvířata. Pakliže byli a jsou lidé soucitní, solidární i když jsou chudí, nenaučila je to chudoba, ale nejspíš maminka. Nedémonizujme hospodářskou prosperitu. e báječností konzumní společnosti neumíme sobě k prospěchu a Bohu k slávě užívat, to naše chyba, nesvádějme to na konzumní společnost. Dosažení určitého standartu je naopak vhodná situace na to, aby ovoce Ducha nasadilo. Evangelium Kristovo arci není zpráva o vyšší kupní síle. Nicméně zpráva o vyšší kupní síle obyvatelstva (nejen elit) je dobrá zpráva, "podle

3

Hospodinova slova".

edice

1

[stáhnout PDF](#)